

Szerkesztő helyettesünk kitüntetése

Magyar Érdemrend Lovagkeresztje fokozatával ismerte el Áder János, Magyarország Köztársasági Elnöke Kovács Ferenc lovagtársunk, az Oslói Egyetem Média és Kommunikációs Intézete médiamérnökének a magyar-norvég, valamint az egész Kárpát-medencei magyarság ügyét szolgáló kulturális, tudományos, társadalmi kapcsolatok fejlesztése érdekében végzett sokoldalú tevékenységét. A kitüntetést Jeszenszky Géza, Magyarország oslói nagykövete adta át a norvég fővárosban a 2012. október 23-i ünnepi rendezvényen.

*

Kovács Ferenc villamosmérnök, egyetemi oktató, költő, prózaíró, műfordító: a norvég irodalom és színház népszerűsítője Budapesten és az ország más pontjaiban is, de leginkább, szülővárosában, Nyíregyházán. Magam is így ismertem meg. S bár időnként el-elcsodálkoztam sokoldalúságán és teherbírásán, olyan mérhetően precizitással és könnyedséggel van jelen mindenhol, hogy az ember szinte már természetesnek veszi, amit tesz/tett.

Mégis, egy ilyen magas szintű elismerés alkalmával elgondolkozik az Őt még jól ismerő ember is: ki is ő valójában? Óhatatlanul is kezdjük számba venni, mit is adott a világnak? Mit is tett be abba a nagy közös kalapba, amelyből oly sokan és oly sokféleképpen merítünk? Én több mint egy évtizede ismerem. 2010. december 15-én kaptam tőle az első dedikált könyvét - *A napok maradéka* - mely kötet bemutatójának megszervezését feladatul kaptam a könyvtárban. Egy olyan kötet volt ez, melyet szülővárosának, Nyíregyházának ajánlott. Köszönöm a Sorsnak ezt a feladatot: megízlelhettem a város egyfajta múltját az írásokból; azét a városét, ahol én csak egy gyütt-ment vagyok, s egy olyan embert ismerhettem meg ennek kapcsán, aki emberségből, haza(ák)szerezet(é)ből, munkabírásból, adni-tudásból sokunk számára példaképpül szolgálhat!

Sokat töprengtem azon, hogyan lehetne a leghitelesebb annak a pályának az összegzése, mely ehhez az elismeréshez vezetett. Mert sablonosnak, s méltatlannak is tartanám a szokásos módon – a felterjesztésekben viszont elengedhetetlen – pontokba szedni a tetteket. Talán az elmúlt bő évtized kapcsolata, az együtt való gondolkodás segített abban, hogy gondolat- és érzésvilágát valamelyest megis-

merjem. Annyira, hogy megpróbáljam mindezeket úgy visszaadni e sorok olvasóinak, ahogy tőle hallottam, ahogy a szavain, a tettein keresztül őt megismertem, megéreztem. Nem időrendi sorrendben, vagy ha mégis, akkor inkább visszafelé haladva. Vissza a gyökerekig.

- *Nem indult rosszul ez az évtized (sem). 2010-ben, az előző évi kötetem apropóján a Magyar Napló Kiadó beválogatott Az év versei c. antológiájába. Ezt az első, komoly írói elismerésnek tartom, de persze ez olyan, mintha egy másodosztályú futballistát egy jobb széria alapján beválogatnák az év labdarúgói közé. Egyszeri és megismételhetetlen.*

Magam részéről elfogadom ezt az önértékelést, de nyilvánvaló sokunk számára is, hogy nem ez az egyetlen irodalmi értékmérce. A számtalan, rangos kiadónál megjelent kötet (pl. Ághegy, Nagyvilág Kiadó, Napút Kiadó, Pont Kiadó) cáfolja ezt az „első komolynak” titulált elismerést. S felvetődik a kérdés, hogy valóban szabad-e külön-külön tettei alapján mérni az embert, hiszen a jelenlegi állomáson azt kell összegeznünk, milyen is volt idáig az út valójában. S ha KF eddigi útját nézzük, bizony volt annak számtalan eleme, ami sem kötetben, sem filmen, sem kitüntetésben nem jelent meg. Ilyen az alábbi eset is – mi, közeliak tudjuk – nem egyedi.

- *2011-ben komoly szakmai elismerés talált rám. Pont negyvenöt éve tanítottam már. Sokszor mesélek is első magántanítványomról (még magam is gyerek voltam), akit a kisegítő iskolán át szakmaszerzésig kísértem. Elsőfokú egyenletet oldott, verseket tudott kívülről, s álmából felriasztva is fújta az ikes igéket...*

S hová vezetett az itt elkezdett út?

- *Az utóbbi tizenkét évben pedig, oslói irodámból, távoktattam egy videokonferencia rendszer segítségével. Magát az ötletet s a kényszert, hogy ne kelljen egy-két havonta kétezer kilométert utazni, a média alapismeretek c. tárgy beindítása hozta a Dunaújvárosi Főiskolán. Nem csak oktatásmódszertanban volt ez (nem több) más, mint a hasonlók, hanem abban is, hogy feleségemmel, Kunszenti Ágnessel közösen neves norvég professzorkollégák szakkönyveit, szakkikkeit fordítottuk a tananyaghoz fő, vagy kiegészítő olvasmányul. Hetente 2x2 órában 20-20 diákkal volt így kapcsolatom, de az elektronikus levelezés segítségével 24 órás "ügyeletet" ajánlottam fel a hallgatóknak: szakmai- és magánügyben folyton kereshettek. Költők, újságírók, TV-sek, tanárok írnak azóta is diákemlékeikről... S hogy motiváltabbak legyenek e szokatlan távoktatás életben tartására, minden évben felajánlottam, hogy a legjobba(ka)t, családunk költségén, vendégül látjuk egy hét tanulmányútra oslói otthonunkban s a munkahelyemen. S ez nem csupán a diákoknak szólt, hanem az oktató kollégáknak is. Talán pontosan ezért, összegzésképp, az Év oktatójává választottak 2011-ben. A Neumann János Számítógép-tudományi Társaság, Multimédia az Oktatásban Szakosztálya, a „Multimédia az oktatásban gyűrű – képzési” díját a módszertanilag legjobbnak ítélte, pedagógiaileg illetve andragógiaileg megalapozott multimédia-felhasználást segítő képzés szakmai (módszertani) létrehozásáért adta nekem.*

Joggal vetődik fel a végtelen szerénységéről is ismert KF-cel kapcsolatban, hogy akkor van még egy egyszeri és megismételhetetlen elismerés, csak ez meg a pedagógiai munkásságért? Akkor már két olyan megálló volt útközben, ami na-

gyon sokak szempontjából nem volt hiábavaló. Jómagam ezen két megállóban is sokszor találkoztam vele, bár ezek a találkozók valójában azt szolgálták, hogy további megállókat építsünk ki, s találkozzunk ott másokkal, más okból.

S az idén, 2012-ben, egy egészen más irányú munkáira figyeltek fel a Lovagkereszt címre felterjesztők. **„A magyar-norvég, valamint az egész Kárpát-medencei magyarság ügyét szolgáló kulturális, tudományos, társadalmi kapcsolatok fejlesztése érdekében végzett sokoldalú tevékenysége elismeréseként”** – olvasható a szöveg a kitüntetést igazoló okmányon. Mik is ezek valójában?

- Igyekeztem megtalálni a módját, hogy kisegítsem a magyar szakembereket Norvégiába és gőzerővel fordítottam norvég szerzőket magyarra. Nem titkolom azt sem, hogy irodalmi érdeklődésem középpontjában Ibsen és az ő munkássága, illetve különböző nyelveken való drámai, ill. filmes feldolgozásai állnak. Ennek kapcsán kerültem kiadók, színházak, színészek, filmesek és természetesen ezek kedvelőinek látókörébe, s így dolgozhattam a későbbiekben több magyar kiadóval; a magyar kiadású könyvek révén magyarországi könyvtárakkal. Utóbbiak közül is a legszorosabb kapcsolatba az Országos Idegennyelvű Könyvtárral és természetesen Nyíregyháza könyvtárával. Jártam még egyéb kötődések kapcsán Zalaegerszezen, Dunaiújvárosban, Szegeden, de Békéscsabán, és Debrecenben is komoly szakmai kapcsolataim vannak.

Természetes, hogy legszorosabb a kötődése szülővárosához, Nyíregyházához. Az viszont már csak a véletlennek köszönhető, hogy új ismeretségei révén kelet felé is sikerült átlépnie a határt. Eleinte csak átvitt értelemben, de a 2005-ben bejegyzett Kárpátaljai Magyar Iskolai Könyvtárakért Alapítvány alapító tagja lett, személyesen is megtapasztalhatta, mit jelent a magyar szó egy olyan országban, melyet az ott élők nem maguk választottak; hanem odaszülettek, anyanyelvüket ott szívták magukba, mégis idegenek, éppen hogy megtértek lettek abban az országban, amelyiket a véletlen adta nekik „otthonul”.

- Az alapítványi munka kapcsán ismertem meg igazán, milyen is az éhe a magyar szónak ott, ahol ezért megvetettek lesznek, akik ezen beszélnek, írnak, olvasnak, álmodnak, imádkoznak. Vittünk könyvadományt a Felső-Tiszavidékre, technikai eszközöket más településekre, tartottam videokonferencia-előadást Oslóból Beregszászba, melyről az ottani szervezők azt mondták, hogy egész Kárpátalja szempontjából történelmi jelentőségű esemény lett, mert még ilyennel soha nem találkoztak az ott élő emberek, még a tudósok sem, „nemhogy a könyvtárosok”.

KF szerénysége nem engedi, de én elmondhatom: kiterjedt irodalmi és egyéb személyes és társadalmi kapcsolatainak köszönhető, hogy sokan tudnak az alapítványunkról, sokan ajánlják fel adójuk 1%-át munkánkat támogatandó, sok író-olvasó találkozót és több száz kötet könyvet és irodalmi folyóiratot, technikai eszközöket köszönhetnek a határon túli magyar iskolai és települési könyvtárak az ő közreműködésének. S annak, hogy a magyarországi oktatói munkájáért, fordítói tevékenységéért – melyeket egy jelentős állomásként tituláltunk fentebb – kapott óra- és tiszteletdíjából egyéb civil szervezetek, művészeti csoportok mellett az alapítványunk is részesült. Ilyetén támogatásának köszönhető, hogy évek óta biztosítottak a működési feltételek, s olyan dolgokat is meg lehet valósítani, amit

egyébként az alapítvány vagyonából nem. Lehetetlen felsorolni is. S hogy miért teszi? Egyszer így vallott erről:

„Száz százalékig magyarnak vallom magam. Nem azért, mert magyarul álmodom és magyarul számolok, s a magyar kézilabdás lányoknak drukkolok a náluk kicsit jobb norvégekkel szemben, hanem azért, mert harminchárom évig éltem itt. Ez az idő belém égetődött, mint egy RAM memóriába.”

S a norvégiai három évtized alatt is Ágnesem személyében egy olyan társam volt, aki mindenben a támaszom, akivel mindenben együtt gondolkodunk, aki inspirál. Azért tudtam ezt így csinálni, mert ezzel a „Magyar feleséggel mentem ki, a fiunk ott született. Segítségük nélkül még egy úttörő dísznyakkendőt sem kaptam volna soha, nem hogy Köztársasági Elnöki Aranyérmét, a Magyar Kultúra Lovagja címet s ezt a mostanit! Családi otthonunk egy magyar sziget, több ezer kötet könyvvel, ezerkétszáz magyar filmmel...”

Ezek tehát a legfontosabb állomások, melyeket útja során érintett, s erősen hozzásegítették ahhoz, hogy ezen a nagy-magyarországnyi pályaudvaron maga köré gyűjtötte a „hasonszörűeket”, s összegezheti eddigi útját, s megválaszthatja a további útirányt.

De honnét is ez a sokszínűség, ami valójában egy hosszú éveken át tartó útke-resés? Ez bizonyára az ő gyökereiből fakad. Azokból a gyökerekből, melyek olyan szerteágazóak, melyeknek annyiszor kellett megújulniuk, hogy eröre kapjanak, hogy erős szárat növegszenek, s újra elágazhassanak.

- Örök kereső, őszinte szívvel kételkedő, ingadozó vagyok. Ingadozó, mert Amerikát is járt nagyszülők, kézműves, kisiparos szülők örököseként az első generációs értelmiség minden nyűgével, bizonyítási kényszerével megvert/megáldott nyakas kálvinista, lutheránus keverék vagyok...

Ingadozó, mert mindenféle művészi próbálkozásaimban a zsidó kultúra-és szokásrendszer (bizonyára a gyerekkori környezet hatására) mély nyomokat hagyott...

Ingadozó, mert Dávid fiam erős hitén megrendülve, ha a jezsuita tudós Teres atya nem hagyja el oly hirtelen a földi szenvedéseket, tanításával már áttértem volna a katolikus hitre...

Olvassák írásait, nézzék képzőművészeti alkotásait, kísérvék figyelemmel útját, s megtalálják benne mindazt, amit ő magáról vall!

Dr. Vraukóné Lukács Ilona mkl.